

Is (non-Jewish) Cheese Kosher?

Session 4: Reconstructing the Hazarah

Jeremy Tabick – tabick@hadar.org

Limmud Beit Midrash 2019

A. Manuscripts:

Vatican 122	Vatican 121	Hamburg	Munich	Vilna (printed)
אטו קיבת הנכרי לאו נביל' היא	אטו קיבת נכרי לאו נבילה היא	אטו קיבת הנכרי לאו נבילה היא	אטו קיבת נכרי לאו נבלה היא	אטו קבת עובד כוכבים לאו נבלה היא
א' רב הונא בלוקח גדי מן ה(גוי) [גוי] עסיקי' חיישינ' שמא יינק הטרפה	אמ' רב הונא הכא בלוקח גדי מן הגוי עסיקי' חיישינ' שמא ינק מן הטריפה	אמ' רב הונא בלוקח גדי מן הגויים עסיקי' חיישי' שמא ינק מן הטריפה	א' רב הכא בלוקח גדי מן הגויים עסי' חיישינ שמא ינק מן הטריפה	אמר רב הונא הכא בלוקח גדי מן העובד כוכבים עסקינן וחיישינ שמא ינק מן הטריפה
מתיב רב עמרם לוקח בצים של גוים מכל מקום ואין חוששי' לא משום נבילות ולא משום טרפות	מתיב רב עמרם לוקחין בצים מן הגוים בכל מקום ואין חוששין לא משום נבילות ולא משום טריפות	מתיב רב עמרם לוקחין ביצים מן הגוים ואין חוששין לא משום נבילות ולא משום טריפות	מתיב רב עמר' לוקחין בצים מן הגוים מכל מקו' ואין חוששין לא משו' נבלות ולא משום טריפות	ומי חיישינ שמא ינק מן הטריפה והתנן לוקחים ביצים מן העובדי כוכבים ואין חוששין לא משום נבלה ולא משום טרפה
אלא אימ' חיישי' שמא יינק מן הטמאה	אלא חיישינ שמא מן הטמאה	אלא חיישי' שמא יינק מן הטמאין	אלא אימ' חיישי' שמא ינק מן הטריפה [מאה]	אלא אימא חיישינ שמא ינק מן הטמאה
אמאי לטרפ' לא חיישי' לטמאה	מאי שנא טריפה דלא חיישינ' ומאי	מאי שנא טמאה ומאי שנא טריפ'	ומאי שנא דלטרפ' לא חיישינ לטמאה	ומאי שנא טרפה דלא חיישינ

ומאי שנא טמאה דחיישין	חיישין	שנא טמא' דחייש'	חיישי'
טרפה לא שכיחא טמאה שכיחא	טרפה לא שכיחא טמאה שכיחא	טמאה שכיחא טריפה לא שכיחא	טרפ' לא שכיחא טמאה שכיחא
אי שכיחא אפילו גבי דידן ניחוש אנן	אי שכיחא אפי' גבן דידן נמי ליחוש אנן	אי הכי אפילו לדידן נמי אנן	אי שכיחא אפי' גבן דידן נמי ליחוש אנן
דבדלין מינייהו וכי חזינן להו מפרשינן להו לא גזרו בהו רבנן אינהו דלא בדילי מינייהו וכי חזו להו לא מפרשי להו רבנן	דבדלין מינייהו וכד חזינן להו מפרשינן ניהליה לא גזרי בהו רבנן ושמואל א' חדא קתני קיבת שחוטה אינהו דלא בדילי מינייהו וכי חזו להו לא מפרשי להו גזרו רבנן	דכי חזינן מפרשי' להו לא גזרו בהו רבנן אינהו דכי חזו להו לא מפרשי להו גזרו רבנן	דכי חזינן להו ³¹ מפרשי להו [לא] גזרו בהו רבנן אינהו דכי חזו להו לא מפרשי להו גזרו רבנן
ושמואל אמר חדא קתני קבת שחיטת עובד כוכבים נבלה	ושמואל א' חדא קתני קיבת שחוטת נכרי נבלה	ושמואל אמ' חדא קתני קיבת שחיטת הנכרי נבילה	ושמו' א' חדא קתני קיבת שחיט' נכרי נביל'
ומי אמר שמואל הכי והאמר שמואל מפני מה אסרו גבינת הגוים מפני שמעמידין אותה בעור קיבת נבלה	ומי א' שמואל הכי והא' שמו' מפני מה אסרו גבינת הגוים מפני שמעמידין אותה בעור קיבת נבלה	מי אמ' שמואל הכי והא איתמ' מפני מה אמרו גבינות הגוים אסורות אמ' שמו' מפני שמעמידין בעור קיבת נבילה	ומי א' שמו' הכי והא' שמו' מפני מה אמרו [גבינת] גוים אסורה מפני שמעמידין אותה בעור? ור' קיבה של נביל'
הא קבה גופה שריא	הא גופה שריא	הא קיבת גופה שריא	הא קיבה גופא שריא
לא קשיא כאן קודם לאחר חזרה לאחור חזרה	לא קשי' כאן קודם חזרה ומשנה לא זזה ממקומ'	לא קשיא כאן קודם חזרה כאן לאחר חזרה	לא קשיא כאן קודם חזרה כאן לאחר חזרה
		[דתנן שאל ר' יהושע מפני מה	דתנן שאל ר' יהושע מפני מה

אסרו גבינת הגוים מפני שמעמידין אותה בקיבת נבילה אמרו לו והלא קיבת עולה חמורה מקיבת נבילה ואמרו כל כ?הן שדעתו פה שורפה חיה וחזר ר' יהושע וא' לו מפני שמעמידין אותה בעור קיבת נבילה		אסרו גבינה אמ' לו מפני שמעמידין אותה בקיבת נבילה אמ' לו והלא קיבת עולה חמורה מק?בת נבילה דקודש קדשים היא ואמרינן כהן שדעתו יפה שורפה חיה וחזר ר' יהושע ואמ' מפני שמעמידין אותה בעור קיבת עגלי ע"ז מתני']		
מתני' כשירה שינקה מן הטרפה וכו' קיבת' אסור' וכו'	כשיר' שינקה מן הטרפ'	מתני' כשירה שינקה מן הטרפה וכו'	[מתני' כשרה שינקו כו	כשרה שינקה מן הטרפה [וכו']:
והא קתני רישא קיבת הנכרי ושל נבילה הרי זו אסור'	הא קתני רישא קיבת נכרי ושל נבילה הרי זו אסורה	והא אמרת רישא קיבת הנכרי ושל נבילה הרי זו אסורה	והאמרת רישא קיבת נכרי ושל נבילה הרי זו אסורה	והא קתני רישא קבת עובד כוכבים ושל נבלה הרי זו אסורה
א' רב אשי רישא נראה כאוכל נבילה סיפא שחוטה היא	אמ' רב חסדא רישא נראה כאוכל נביל' סיפא שחוט' היא	אמ' רבא [חסדא] רישא נראה כאוכל נבילה שחוטה	אמ' רב חסדא רישא נרא' כאוכל נבילות סיפ' שחוט' היא	אמר רב חסדא רישא נראה כאוכל נבלות הכא איכא שחיטה
א"ל רב אשי לא כל שכן הוא ומה נבילה דמאיסה דאי שרית ליה קיבת' לא אתי למיכל מיניה אמרת אסורה שחוטה טרפ' דאי שרית ליה אתי למיכל מינה לא כל שכן	א"ל רבא ולא קל וחומר הוא ומה נבלה דמאיסה היא דאי שרית לה לא אתי למיכל מינ' אמרת אסיר' טריפה דאי שרית לקיבה אתי למיכל מינה ל[א] כל שכן	אמ' ליה רבא ולא כל שכן הוא ומה נבילה דמאיסה אי שרית לה לקיבה לא אתי למיכל אמרת אסורה שחוטה דלא מאיסה לא כ"ש דאי שרית ליה לקיבה אתי למיכל מיניה	א"ל רבא ולא כל דכן הוא ומ' נבילה ואס' איר דמאיסה דאי שרית ליה קיבת' לא אתי למיכל מינה אמרי אסורה טריפ' שחוט' דלא מאיסה דאי שרית ליה קיבה אתי למיכל מיני' לכש	א"ל רבא ולא כל דכן הוא ומה נבלה דמאיסה דאי שרית ליה קבתה לא אתי למיכל מינה אמרת לא טרפה שחוטה דאי שרית אתי למיכל מינה לא כ"ש
אלא אמ' ר' יצחק א"ר לא קשיא כאן קודם חזרה כאן לאחר	אלא אמ' ר' יצחק א"ר יוחנ' לא קשיא כאן קוד' חזר' כאן לאחר	א"ר יצחק א"ר יוחנן לא קשיא כאן קודם חזרה וכאן	אלא אמ' רב יצחק לא קשיא כאן קודם חזרה כאן לאחר	אלא אמר רב יצחק אמר רבי יוחנן לא קשיא כאן קודם

חזרה ומשנה לא זזה ממקומה	חזרה ומשנה לא זזה ממקומ'	לאחר חזרה ומשנה לא זזה ממקומה	חזרה ומשנה לא [זזה ממקו']	חזרה כאן לאחר חזרה ומשנה לא זזה ממקומה
א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנ' מעמידין בקיבת נביל' ואין מעמידין בקיב' שחיט' נכרי	א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנ' מעמידין בקיבה ואין מעמידין בקיבת שחיטת נכרי	א"ר חייא א"ר יוחנן מעמידין בקיבת הנבילה ואין מעמידין בקיבת שחיטת הנכרי	א"ר חייא ב"ר אבא א"ר יוחנן מעמידין בקיבת נביל' ואין מעמידין בקיבת שחיטת נכרי	אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן מעמידין בקבת נבלות ואין מעמידין בקבת שחיטת עובד כוכבים
א' לפניו ר' שמעון בר אבא כמאן כר' אליעז' דא' סתם מחשבת נכרי לעבו' זר'	אמ' לפניו רב שמן בר אבא כמאן כר' אליע' דאמ' סתם מחשבת נכרי לע"ז	אמ' לפניו ר' שמעון כמאן כר' אליעז' דאמ' סתם מחשבת נכרי [העובד כו'] לע"ז	א' לפני ר' שמעון בר אבא כמאן כר' אלעזר דא' סתם מחשבת נכרי לע"ז	אמר לפניו רבי שמעון בר אבא כמאן כרבי אליעזר דאמר סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים
אלא כמאן	אלא [כמאן]	אלא	אלא כמאן	א"ל ואלא כמאן
כי אתא ר' שמו' בר יצחק א' מעמידין בין בקיבת נביל' ובין בקיב' שחיט' נכרי ושלא לחוש לדברי ר' אליעז'	כי אתא רב שמואל בר יצחק א"ר יוחנ' מעמיד' בין בקיבת שחיטה בנכרי בין בקיבת נבלה שלא לחוש לדברי ר' אלי'	כי אתא רב שמואל בר יצחק א"ר יוחנן מעמידין בין בקיבת הנבילה ובין בקיבת שחיט' נכרי שלא לחוש לדברי ר' אליעזר	כי אתא ר' שמואל בר יצח' א' מעמידין בין בקיבה נבלה ובין בקיבת שחיט' נכרי ושלא לחוש לדברי [ר'] אליעזר	כי אתא רב שמואל בר רב יצחק אמר רבי יוחנן מעמידין בין בקבת נבלה בין בקבת שחיטת עובד כוכבים שלא לחוש לדברי רבי אליעזר
והילכת' אין מעמידין בעור קיבת נבילה אלא בקיבת עצמה ובקיבת שחיט' נכרי ובכשירה שינקה מן הכשירה מאי טעמ' דחלב המכונס בעור קיבה פירשא בעלמ' הוא			והילכת' אין מעמידין בעור קיבת נבלה אלא בקיבה עצמ' ובקיבת שחיטת נכרי ובכשירה שינקה מן הטריפה מעמידין בקיבתה וכ"ש בקיבת טריפה שינקה מן הכשירה מאי טע' דחלב המכונס בעור קיבה פרשא בעלמ' הוא	והילכתא אין מעמידין בעור קבת נבלה אבל מעמידין בקבת נבלה ובקבת שחיטת עובד כוכבים (ובקבת כשרה שינקה מן הטרפה וכ"ש בקבת טרפה שינקה מן הכשרה מ"ט חלב המכונס בה פירשא בעלמא הוא)

א'ר יבא משום ר' יוחנן בראשונה היו או' אין מעמידין לא בקיבת נכרי לא בקיבת נביל' חזרו לומ' מעמידין בזה ובזה ומעשה יהודה בן שמוע שבקעו להם וגו' זה מעשה ירושלמי				
---	--	--	--	--

B. Yerushalmi parallel:

תלמוד ירושלמי (וניציה) עבודה זרה ב:ז / מא טור ג

אמר רבי יהודה שאל רבי ישמעאל את רבי יהושע כו'

רבי יעקב בר אחא רבי שמעון בר בא בשם רבי יהושע בן לוי: מפני עגלים ששם נשחטין לשם עבודה זרה.

שמע ר' יוחנן וומר: יפה לימדנו רבי, שכן השוחט בהמה לעבודה זרה - אפילו פירשה אסור.

רבי יוחנן בעי: מצא בה טבעת?

אמר ר' יוסי: טבעת - בעינה היא, פירשה - גופה היא.

ר' חייה בר בא בשם רבי יוחנן: בראשונה היו אומרין, אין מעמידין לא בקיבת הנבילה ולא בקיבת הגוי, חזרו לומר,

מעמידין בקיבת הנבילה ואין מעמידין בקיבת הגוי.

רבי בא בר זבדא רבי שמואל בר רב יצחק בעי: זו להוציא מדברי ר' ליעזר - שר' ליעז' או' שמחשבת נכרי לעבודה

זרה?

אתא רבי אסי בשם רבי יוחנן: בראשונה היו אומרין, [אין] מעמידין [לא—JZT, see PM] בקיבת הנבילה ולא בקיבת

הגוי, חזרו לומר, מעמידין בין בקיבת נבילה בין בקיבת הגוי.

לישן מתניתא מסייעא לרבי חייה בר בא: קיבת הנכרי ושל נבילה אסורה - כמשנה הראשונה, טריפה שינקה מן

הכשירה קיבתה מותרת - כמשנה האחרונה, כשירה שינקה מן הטריפה קיבתה אסורה - כמשנה האחרונה.

OR (see PM):

לישן מתניתא מסייעא לרבי חייה בר בא: קיבת הנכרי ושל נבילה אסורה - כמשנה ראשונה, כשירה שינקה מן

הטריפה קיבתה אסורה - כמשנה ראשונה, וטריפה שינקה מן הכשירה קיבתה מותרת - כמשנה אחרונה.

פני משה שם (וילנא, יד:-טו.)

גמ' מפני עגלים ששם וכו'. אמתני' דלעיל קאי, וטעמא דר"מ מפרש דאוסר בגבנות כפר ותיריקי אפי' בהנאה

מפני עגלים ששם נשחטין לשם ע"ז...

שמע ר' יוחנן ואמר יפה לימדנו רבי. האי טעמא אליבא דרבי מאיר, דאף על גב דמעמידין את הגבינה בקיבה,

ופירשא בעלמא היא, מיהו בע"ז שאני, שכן השוחט בהמה לע"ז אפי' פירשה אסור, כדשמעינן ממתני':

מצא בה טבעת. בבהמה שנשחטה לע"ז אי נימא דאסור בהנאה:

טבעת בעינה היא. שאני טבעת דבעינה היא באת לתוך מעיה, ולאו מגופה קא רבי, אבל פירשה מגופה היא:

בראשונה וכו'. סוגיא זו כתובה בריש פ"ק די"ט ומועתקת כאן בקצרה, והכי גרסינן התם תמן תנינן בפ"ה דעדיות: ...
בראשונה היו אומרים אין מעמידין לא בקיבת הנבילה. אפי' של ישראל, ולא בקיבת הנכרי, ומטעמא דקיבת נבילה כגופה היא:

חזרו לומר. לפי משנה האחרונה שחזרו וסבירא לן, דקיבה פירשא בעלמא היא - מעמידין בקיבת הנבילה של ישראל, אבל אין מעמידין בקיבת הנכרי משום דסתם שחיטת נכרי לע"ז היא, ובע"ז אפי' פירשה אסור: **בעי.** הקשה על זה דהאי, אזלא כר"א דפ"ב דחולין, דקאמר סתם מחשבת נכרי לע"ז, והא סתים לן תנא לעיל דלא כר"א, דתנן בהלכה ג': בשר הנכנס לע"ז מותר, ואמרינן התם: זו להוציא מדברי רבי אליעזר, שר"א אומר מחשבת נכרי לע"ז:

אתא ר' אסי בשם רב יוחנן. דהכי קאמר, ולא כדאמר ר' חייה בר בא בשמיה:

בראשונה היו אומרים אין מעמידין לא בקיבת הנבילה ולא בקיבת הנכרי חזרו לומר מעמידין בין בקיבת הנבילה בין בקיבת הנכרי. וכן הוא במסכת ביצה. כלומר: לפי משנה הראשונה היו שניהן שוין לאיסורא, ולפי משנה האחרונה שניהן שוין להיתירא, דסתם מחשבת נכרי לע"ז לא אמרינן:

לישן מתניתא מסייע לר' חייה בר בא. לשון המשנה ששינונו בפרק כל הבשר מסייעא ליה דקתני התם: קיבת נכרי ושל נבילה אסורה, אלמא דקיבת נכרי לחוד ושל נבילה לחוד, ואי טעמא דנכרי נמי משום נבילה הויא, למה לי למיתני תרוייהו? אטו לא ידעינן דשחיטת נכרי נבילה היא!?

כמשנה הראשונה. השתא מסיק לה, דחזינן דקתני התנא כמשנה הראשונה, וקתני כמשנה האחרונה, כדמפרש לסיפא דמתני' דהתם, והכי גרסינן כמו שהוא במסכת ביצה:

כמשנה ראשונה כשירה שינקה מן הטריפה קיבתה אסורה כמשנה ראשונה וטריפה שינקה מן הכשירה קיבתה מותרת כמשנה אחרונה. כלומר: הא דקתני ברישא דמתני': קיבת נבילה אסורה, אלמא לאו כפירשא בעלמא היא - כמשנה ראשונה אתיא, וכן הא דקתני ברישא דסיפא: כשירה שינקה מן הטריפה קיבתה אסורה, אלמא כחלב חשבינן ליה מה שהוא בתוך הקיבה - הא נמי כמשנה ראשונה, שקודם החזרה נשנית, דאכתי לא הוה אמרינן כפירשא בעלמא היא, ומשנה לא זזה ממקומה אפי' לאחר שחזרו מזה, והא דקתני בסיפא דסיפא: טריפה שינקה מן הכשירה קיבתה מותרת, ולא אמרינן כגופה היא - כמשנה האחרונה, שלאחר חזרה היא...

